

פרשת
אחרי מות -
שבת הגדול
י"ב ניסן תשע"ד
711

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 18:30 | 18:45 | 18:37 | 18:47

מוצאי שבת 19:43 | 19:46 | 19:46 | 19:45

רבינו תם 20:23 | 20:20 | 20:23 | 20:22

משכיל לדוד

שבת הגדול; אמונה מתוך ענוה

לתת להם להרגיש, שדרך קידוש החודש אף הם יתחדשו מזהומת הנחש, ויתעוררו גם משבעת אורות ימי בראשית. והרי הם כבר בדרך שהרי הם התחילו כבר להאמין בהקב"ה. משום כן באמת נתן ה' בדווקא את המצווה הזאת והכין אותם בכך שהם מקדשים את החודש, כדי לקשר את עצמם אל ימי הבריאה לפני החטא.

ואמנם, לאחר מכן התעלו בקדושתם. שכן, במה שאח"כ שמרו על השבת וקשרו את העבודה זרה של המצרים לכרעי המיטה שלהם, היה שם קידוש ה' גדול. כזאת נתן להם הקב"ה להרגיש בקידוש החודש, שהקב"ה ברא את העולם בשישה ימים וביום השביעי שבת וינפש, ואז ידעו כל בני ישראל שיש בורא עולם שרק אליו צריך להאמין וכל השאר אין בהם שום ממשות.

ועוד בזאת, אנחנו רואים שיש קשר גדול בין קידוש לבנה לשבת. קידוש הלבנה בא להוכיח על כך שהקב"ה ברא את העולם בשישה ימים ונח ביום השבת. וכל אלו ששומרים על השבת נהיים שותפים של הקב"ה. אם כן אנו רואים כי שני הדברים קשורים האחד בשני, בריאת העולם, והאמונה במי שברא את העולם, והמנוחה ביום השביעי.

משום כן, השבת הזאת נקראת שבת הגדול, כי באמת באותה שבת טעמו טעם של אמונה כמו שטעם דוד המלך, טעם שלא טעמו בכל השבתות. כי ידעו והכירו שהקב"ה הוא בורא העולם ואי אפשר שלא להאמין בו. וגם קידשו את החודש ועל ידי כך הגיעו למצב שבו לא פחדו כלל מהמצרים אלא רק האמינו בהשי"ת.

ועל כולנה, במה שקשרו את השם הם השפילו את הגאווה של המצרים, את הגאווה של פרעה. שכן פרעה ועמו היה ענין של גדלות לב, בבחינת כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. ולכן הקב"ה רצה לרמוז לבני ישראל בפסח כשיצאו ממצרים שהוא ברא את העולם, וכל מי שאומר וטוען אחרת, כמו שאמר פרעה לי יאורי ואני עשיתי זה רק גאווה, ויש להשפיל את הגאווה של כוחי ועוצם ידי, ולכן ציוה אותם לקשור את העבודה זרה של מצרים לכרעי המיטה.

אבל לא די בזאת. בני ישראל היו עבדים במצרים, ועכשיו הם יוצאים לחירות, ויש חשש גדול כי עתה שוב תשלוט בהם מידת הגאווה. לכן רצה הקב"ה שיעשו לעצמם סימן של ביטול הגאווה. וכיצד עושים זאת;

זאת על ידי ביטול ושריפת החמץ. שכן כידוע, החמץ הוא סמל לגאווה (כי החמץ תופח ומחמיץ). לכן רצה הקב"ה שדווקא בזמן הזה, עד לטביעת פרעה וכל חילו בים סוף, לא יאכלו בני ישראל חמץ, כי יש בו גאווה. ואמנם, רק לאחר שביעי של פסח, רק אחרי שפרעה טבע, הותר לבני ישראל לאכול חמץ.

הרי לנו מכאן, כי שבת הגדול מכניסה אמונה וענוה בלב כל אחד, ולכן נצטוו בני ישראל לקשור את השם לכרעי המיטה, וגם ציוו עליהם שלא לאכול חמץ כי הוא סמל הגאווה. ורק חייבים להאמין בהשי"ת, ולהתנתק מכל גאווה שהיא, וזאת על ידי ביטול ושריפת החמץ לגמרי.

בשבת הגדול, כך אומרים חז"ל (פסיקתא רבתי פרשה ט"ו) קשרו בני ישראל את השם (שהוא העבודה זרה של מצרים) לכרעי המיטה, והיו המצרים מביטים בהם וחורקים שן ולא אמרו להם דבר.

זאת ועוד, הקב"ה לא ציווה את בני ישראל לקחת את השם ולשחוט אותו, אלא לקחת ולקשור אותו כמה ימים, והמצרים ראו את העבודה זרה שלהם קשורה ולא אמרו דבר. זהו סימן שאין בע"ז שלהם שום דבר.

אבל עיקר הנס היה שהמצרים ראו את העבודה זרה שלהם קשורה כמה ימים והיו בכעס ולא יכלו להגיד מאומה. דבר זה החל בשבת, ולכן נקראת שבת זו בשם 'שבת הגדול', כי אז בני ישראל התחילו לחוש אמונה בהקב"ה.

ואמנם, משבת הגדול יכול כל אדם ללמוד עד כמה יש להאמין בהקב"ה. שכן שבת הגדול יכולה להחדיר את האמונה בלב האדם. שכן עצם הסיפור שקרה לבני ישראל עם המצריים יש בו כדי להחדיר אמונה בלב כל יהודי.

והדברים יבוארו באר היטב, עפי" דברי חז"ל הידועים (שבת ל.) על דוד המלך ע"ה ששאל את הקב"ה מתי אני מת, ענה לו הקב"ה: גזירה היא מלפני שאיני מגלה זאת לאדם. אבל לאחר מכן גילה הקב"ה לדוד המלך שהוא ימות בשבת. אז ביקש דוד המלך מה' למות בערב שבת, אבל ה' לא הסכים לכך, שכן לא רצה להפחית אפילו יום אחד מחייו של דוד, כי הוא עוסק בתורה.

והדבר קשה מהבין. מדוע דוד המלך לא רצה באמת למות בשבת, ולא עוד אלא שהיה אפילו מוכן לוותר על יום מחייו (ולמות בערב שבת), והעיקר שלא למות בשבת.

אין זאת אלא, שדוד המלך כל כך אהב את השבת. כל שבת אצל דוד המלך היתה בשבילו בבחינת שבת הגדול שהיה שואב ממנה את האמונה. כי הנה, דוד המלך היה חלק מאדם הראשון, שהרי קיבל ממנו את שבעים שנותיו האחרונות, ואדם הראשון ידע מהי השבת הראשונה אחרי החטא שנשאר שם בגן עדן, ובמוצאי שבת הוא גורש משם.

ואם כן, דוד המלך הרגיש את אותה שבת שהיה אדם הראשון מרגיש. וכידוע, אדם הראשון אמר את המזמור: "מזמור שיר ליום השבת" שבתהילים (בר"כ כ"ב י"ג), ועד כדי כך, עד שאין שום מזמור שמיוחס לאיזה יום חוץ ממזמור זה שמכוון ליום השבת. לכן דוד המלך ידע מה זה שבת, שהיה שואב אמונה בהקב"ה בשבת, משום כן העדיף למות ביום שישי או במוצאי שבת ולא למות בשבת שאז הוא מצוי באמצע היום הקדוש הזה.

וכיון שהגענו לכאן, נבין בענין שבת הגדול. פעם בשנה יש לנו את שבת הגדול שהיא בבחינת יום המתאים להשיג אמונה בהקב"ה. ונראה לע"ד, כי אכן, בני ישראל במצרים הרגישו כמו שהרגיש אדם הראשון בשבת הראשונה (וכמו שהרגיש דוד המלך ע"ה), ולכן נקראת השבת בשם 'שבת הגדול'.

ולא בכדי נתן הקב"ה לבני ישראל את המצוה הראשונה שהיא מצות 'קידוש החודש'. וקשה, למה נתן ה' בדווקא את המצווה הזאת, וכי אין מצוות אחרות. אלא שהקב"ה רצה

הילולא דצדיקיא

- יב - רבי שמשון דוד פינקוס וב"ב
- יג - מרן רבי יוסף קארו
- יד - רבי משה אלשיך הקדוש
- יז - רבי מנחם מנדל מליובאביטש בעל "צמח צדק"
- יח - רבי יוסף צבי הלוי דינר ראב"ד לונדון
- יט - רבי יונה תאומים מח"ס "קקיון דיונה"
- כ - רבי שמחה זיסלברודיא ראש ישיבת חברון
- כז - רבי שלמה וולבה מח"ס עלי שור
- כח - רבי מאיר הלוי אבולעפיה

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרות השבוע:

"וערבה לה' מנחת יהודה". (מלאכי ג)

הקשר לפרשה: בהפטרות מוזכר שה' ישלח לנו את אליהו הנביא לבשר על הגאולה, וזה מענין שבת הגדול שבו שלח ה' את משה לבשר על הגאולה מארץ מצרים.

"כי אני ה' לא שנית ואתם בני יעקב לא כליתם".

(מלאכי ג.ו)

משל לאדם אחד שנכנס לחנות בכדי לרכוש מראה. בעל החנות הגיש לפניו מראה יפה, וזה נסתכל בה ולא מצאה חן בעיניו.

שאל אותו המוכר; מדוע לט טובה המראה בעיניך?

ויען לו האישי; כאשר הבטתי במראה ראיתי את שערות ראשי שהם פרועים, והכובע של ראשי אינו מונח כראוי.

השיב לו המוכר; אם כן החיסרון הוא כך ולא במראה. אילו היית מסרק את שערך ומניח את הכובע במרכז ראשך ולא שמוט על הצד, הרי שהמראה הזו היית מוצאת חן בעיניך, לפי שהיא מראה משובחת ומיוחדת במינה.

והמנשל; ההנהגה העליונה מתנהגת עם האדם כפי הנהגתו. אם הוא משלים את חוקו ומשפטו לפי דרך התורה והמצוות, אזי גם ההנהגה העליונה תיישר את דרכה לעומתו להיטיב לה. אך אם האדם מצידו אינו עושה את המוטל עליו, אזי גם ההנהגה העליונה תביט עליו בפנים זועפות להרע לו, חלילה.

וזהו שאומר הכתוב "כי אני ה' לא שנית". השינוי מטוב ועד רע אינו בא מצידו, אלא לפי ש"אתם בני יעקב לא כליתם" - לא השלמתם את חק מעשיכם כראוי ועל כן האשמה היא בכם.

"הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בא יום

ה' הגדל והנורא". (מלאכי ג.כג)

אם נדייק בלשון, הרי שהיה צריך לומר "הנה אנכי אשלח לכם", בלשון עתיד ולא "שולח" בלשון הווה.

ובאמת כי הקב"ה הוא שולח בכל רגע ורגע את אליהו הנביא, השליחות היא בלשון הווה, לפי שביאת המשיח ובשורת אליהו שיבשר על הגאולה תלויה במדרגת התשובה של עם ישראל, כיון שבכל צעד וצעד שבני ישראל עושים לקראת הגאולה, הרי הם גורמים לזירוז ביאת מלך המשיח.

ודבר זה מפורש בדברי הנבואה "הנה אנכי שולח" - בלשון הווה. השליחות היא ממש בכל רגע, כל כך גדולה התשובה לפני הבורא שבכל מעשה של תשובה - השכינה הקדושה מתקרבת עוד ועוד אל בני ישראל, והגאולה נהיית קרובה יותר מתמיד.

(קול צופיך)

במסילה נעלה

היתושים בשבי

היותו שבוי בידי בני עוולה.

והנה, הפלא ופלא! היתושים התעופפו סביבו כמו בכל חלל החדר, אבל לא העזו לגעת בו לרעה! זאת למרות שהוא לא התקלח ימים רבים וגופו לא היה נקי ומעודן כפי שהוא היה רגיל לפני מאסרו. לעומת זאת - את שאר הנוכחים בחדר עקצו היתושים ללא רחמים.

כאשר הבחינו השומרים הגויים שהשבוי היהודי לא נעקץ כמוהם כלל, הם שאלו אותו על כך, והוא השיב להם בפשטות שהוא התפלל לקב"ה שיציל אותו ממכת היתושים, ומשמים נענו לבקשתו.

כששמעו את תשובתו החליטו גם השומרים להתפלל לה' שיציל אותם מעקיצות היתושים, אך הקב"ה לא הקשיב לתפילתם, והם המשיכו להיעקץ ללא הרף!

לאחר שהשתחרר מן השבי מיהר היהודי לפרסם על השגחתו הפרטית ברבים, כדי לגרום לקידוש ה' בעולם.

כמובן שהיו קטני אמונה שכששמעו את הסיפור המפליא, הם לא האמינו לדברים וטענו שכנראה יש לו סוג דם שדוחה יתושים... אך בכדי להוכיח להם שלא כך הדבר, סיפר היהודי שבבילה הראשון לאחר שהשתחרר, באו אליו יתושים רבים לביתו ועקצו אותו בשנתו.

כך נודע לכל שרק אמונתו התמימה של השבוי היא שהצילה אותו מעקיצות היתושים. ובזכות פנייתו הישירה לבורא העולם, שהוכיחה את אמונתו בקב"ה - הוא זכה לאותה השגחה פרטית שהצילה אותו מסבל נורא זה.

סיפור זה ריגש אותי מאד, ואני פניתי ליהודי ואמרתי לו שהרי ידוע הדבר שבזמן גאולת בני ישראל מארץ מצרים הקב"ה פסח במכת בכורות על בתי ישראל והרג רק את בכורי המצרים, ובזאת הראה כי הוא בורא העולם ואין בלתו.

כעת, באותה מידת מנהיגות הקב"ה נהג עימו בעת היותו בשבי, שנתן בדעת היתושים לפסוח מעליו וכך הם עקצו והציקו רק לשבוי, ובזה הקב"ה הכין אותו לקראת צאתו לחופשי ולקראת היותו בן חורין.

כאשר התגוררתי בארץ הקודש, עלה במחשבתי באחד מימי שישי ללכת לפקוד את קברו של חברי הגאון רבי ניסים רביבו זיע"א, אשר נטמן בבית העלמין בגבעת-שאל שבירושלים. וכך עשיתי.

כשהגעתי לבית העלמין צלצל לפתע הטלפון הנייד שברשותי.

מעבר לקו הייתה אישה יהודיה מברזיל שבכתה בכי תמרורים, וסיפרה לי על צערה הנורא מכך שבעלה נחטף על ידי גויים בני עוולה בברזיל, המאיימים לרוצחו נפש אם המשפחה לא תשלם עבורו כופר רב. ומתוך זעקות שבר התחננה האישה וביקשה שאתפלל לשלום בעלה.

למשמע הדברים הכואבים ברכתי את בעלה החטוף שבזכות אבותי הקדושים יזכה להינצל לחיים ולשלום מידי שבוי, והבטחתי לאישה האומללה שאתפלל בעדו.

לפתע פתאום עלה במחשבתי שהרי אני ניצב כעת סמוך לקברו של צדיק הנקרא בשם 'ניסים', ובודאי סובבו מן השמים שאזדמן דווקא באותו יום לקברו של צדיק זה, כדי שאראה בכך אות וסימן לכך שהקב"ה יעשה נס ויציל את השבוי מחוטפיו.

שלושה חודשים לאחר מכן שב היהודי באורח נס ופלא לבני משפחתו.

מן השמים זיכוני ביחד עם כל רבני העיר סאן פאולו להשתתף במסיבת ההודיה שנערכה לכבוד נס הצלתו, במהלכה סיפר הניצול למשתתפים את הקורות עימו בשבי. וכך שמענו ממנו על נס מדהים שקרה לו באותם ימים, נס שעשה על כל המשתתפים רושם גדול.

אותו יהודי סיפר שבתקופה בה הוא היה שבוי, הוא נכלא בתוך חדר ויחד עימו היו שם אנשים נוספים ששמרו עליו עם נשק דרוך לבל ינסה לברוח. בחדר החנוק היה ריח איום נורא ויתושים רבים הסתובבו באוויר. היהודי, שהיה בן עשירים מפונק, לא היה מסוגל לסבול את היתושים שסביבו והתפלל לה' מעומק לבו שיציל אותו מעקיצות היתושים, משום שהוא כבר סובל סבל רב מעצם

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

יראת ה'

המספר והמקבל עוברים על מצות 'את ה' א-להיך תירא'; שזו מצוה לירא מה' ולא לעבור על רצונו בעשיית עבירות.

זאת ועוד: המספר והמקבל עוברים על מצות תלמוד תורה, שהרי בזמן שדיברו לשון הרע היו צריכים לעסוק בתורה, ועונש ביטול מצוה זו שקול כנגד כל העוונות.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

תפסת מרובה לא תפסת

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה'

וימותו". (ויקרא טז, א)

פרשת אחרי מות המציינת בתחילתה את מות שני בני אהרן, נקראת ביום הכיפורים. ואף סדר עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים, כתוב ומתואר בפרשה זו.

ומן העובדה שפרשה זו פרשת אחרי מות נקראת ביום הכיפורים, הסיקו חז"ל (מו"קכח, א) שכשם שיום הכיפורים מכפר על חטאי האדם, כך מיתת צדיקים מכפרת.

והנה נביט ונראה שהיו אנשים רבים אשר נתפרסמו בחייהם עד מאוד משום האומנות שהחזיקו בידם - כגון אומנות השירה, המשחק או הריקוד, והעם כל כך העריץ אותם, עד שהפכום לאלילים נערצים. וכשמתו אותם אלילי תרבות, כולם ביכו אחר מותם במשך שנה שנתיים, אך בחלוף הזמן הם נשכחו מהלב כאילו לא היו.

ולהבדיל אלפי הבדלות, הצדיקים במותם קרויים חיים, וכשם שבחייהם היו בבחינת אבן שואבת לכלל הציבור, כך לאחר מותם - דמותם מועלה על נס והכל מכבדים ומוקירים את זכרם. והוא שמצינו אצל בני אהרן שבחייהם היו צדיקים גדולים ונשגבים, ואף במותם נתקדשו והתעלו וכיוון שכך, זיכרונם עולה מידי יום הכיפורים וזוכים המה לכפר על חטאי עם ישראל.

יש לנו לדעת שמצוה אינה ממייתה את האדם בשום פנים ואופן, שהרי כתוב על התורה הקדושה (ויקרא יח, ה) 'וחי בהם', ואם בני אהרן מתו בקרבנתם לפני ה', משמע שמעשם לא היה על פי דעת תורה הצרופה, ומכיוון שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה (יבמות קכא, ב), נתבקשו המה לבית דין של מעלה.

ברי הוא שאנו הקטנים אין בכוחנו להבין ולהשיג מה היה חטאם של בני אהרן, אך לימדנו חז"ל (עי' אוה"ח ויקרא טז, א) שנדב ואביהו ביקשו לעצמם מדרגה גבוהה, בשעה שעדיין לא אחזו במדרגה הקודמת לה. וכפי שאדם מן השורה אינו יכול לשאת אבנים גדולות בידיו ועליו לשכור משאית שתוביל את הלבנים בכדי שלא יכרע תחתיו, כך להבדיל בני אהרן לא היו יכולים עדיין לשאת ולספוג את גודל הקדושה שביקשו לעצמם ולכך מתו.

ויש לנו לדעת שבני אהרן לא נכנסו סתם כך לבית המקדש והקריבו קטורת לפני ה', אלא הם חשבו שמדרגתם היא כמדרגת משה ואהרן, והם מסוגלים להנהיג את העם לאחר מותם (תנחומא אחרי מות ו).

וכשם שמשם דיבר עם ה' פנים בפנים, הם חשבו שגם ביכולתם לעשות זאת, ולא זו בלבד אלא שהם אף נדרשים לכך, ולכן ביקשו להיכנס אל הקודש פנימה ולהקריב קטורת לפני ה'.

ומצינו בבני אהרן שאמרו - מתי ימותו שני זקנים אלו וננהיג אנו את העם במקומם (שם). וחלילה לומר שביקשו כבוד לעצמם, אלא הרגישו בעצמם שיש בהם כוחות רוחניים מיוחדים ויש להם לנצלם לצורך עבודת ה' והנהגת העם.

אם כן כוונתם של בני אהרן הייתה כל כולה לשם שמים, אך חסרה מהם ההבנה העמוקה שעדיין לא הגיעה השעה להוציא את כוחם אל הפועל. קודם כל יש להם להתמלא בעצמם ורק לאחר מכן יוכלו להגשים את הכוחות הרוחניים המיוחדים שניתנו להם משמיא.

וכן מצינו שלאחר מותם אמר הקב"ה לבני ישראל (ויקרא י, ו) 'כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'. מלמד שלא הייתה עליהם קפידה מן השמים,

ואף במותם נחשבו צדיקים גמורים, והראיה, שאנו מזכירים את מותם ביום הכיפורים, ומתחננים לה' שמותם ייזכר לפניו ויעורר זכות על בני ישראל בעומדם בדין לפני ה'.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ויעש כאשר צוה ה' את משה". (טז, לד)

רבותינו ז"ל אמרו בתורת כהנים, כי הכתוב יכוין להגיד שבחו של אהרן שלא עשה לגדולה ולהתנשא, אלא עשה הכל לקיים מצות ה'.

ונראה כי גם שבחו של משה יגיד, שהרי ה' לא דיבר עם אהרן אלא עם משה, והתורה מעידה שלא נשתנה הדיבור לצד אמצעיות האמצעי.

הא למדת שהדברים הנאמרים מפי משה לא נולד בהם השתנות, אפילו בחלק משמים מחוט השערה. וזה בנין אב לתורתנו הקדושה - שכולה היא מוצא פי ה' יחיה האדם חיי עולם בהגיגו בנועם עליון.

קולמוס הלב

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם

לפני ה' וימותו". (טז, א)

בר קפרא בשם רבי ירמיה בן אלעזר אמר; בשביל ד' דברים מתו בניו של אהרן, על הקריבה ועל הקרבה על אש זרה ועל שלא נטלו עצה זה מזה (מדרש רבה).

ויש לעין, דבשלמא שלא נטלו עצה ממשה ואהרן הוא תביעה, דמן הסתם היו מייעצים להם שלא לעשות את שעשו. אכן איזו טענה היא שלא נטלו עצה אחד מן השני, והרי שניהם עשו יחדיו את הדבר, ואם כך בודאי שהיו מייעצים האחד לחבירו לעשות הדבר.

ומכאן דורש רבי משולם דוד הלוי סאלאוויציק שליט"א, נראה עד כמה גדול הענין של ההתיעצות ולהימלך האחד בחבירו. וזוהי הטענה החמורה שהיתה על נדב ואביהו שאולי אם היו מתייעצים שוב בענין - ואפילו האחד עם חבירו, אולי הם היו נמנעים מלעשות הדבר.

"ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר

לבש בבאו אל הקודש". (ויקרא טז, כג)

פשר ביאתו לאהל מועד, מבאר רש"י: "להוציא את הכף ואת המחטה שהקטיר בה הקטורת לפני ולפנים".

על הצדיק רבי ישראל ירחמיאל דנציגר זצ"ל בעל ה"שמח ישראל" מסופר, שכשערך את שולחנו הטהור עם קהל חסידיו, שם הצדיק אל לבו שעם גמר השולחן עזב אחד החסידים והלך לדרכו בלא שיסייע בניקוי השולחן ובסילוק כלי הסעודה שעליו.

כשפגש בו הצדיק נפנה אליו ואמר לו: גם הוצאת הכף והמחטה במקדש היתה עבודה גדולה, ובכל זאת עשה אותה איש חשוב ומכובד כמוך...

"ואיש איש מבני ישראל ומן הגר בתוכם אשר יצוד ציד

חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכסהו בעפר". (יז, יג)

רבי אליעזר פאפו זיע"א, מזהיר בספרו "פלא יועץ" את השוחטים שאין המצוות חביבות עליהם ומקילים במצוות כיסוי הדם, ובענין זה הוא מספר;

ראיתי שוחט אחד שחלה את עיניו חולי ארוך עד שנפל למשכב ומת.

ובא בחלום נערה אחת מן העיר, שזה השוחט שחט פעם אחת עוף אחד ולא כיסה את דמו, ובאותו דם עוף היה מגולגל נפש איש משישראל והיה מוכן ליתקן על ידי מצות הכיסוי. ולפי שלא כיסה את הדם, נשארה הנשמה נודדת ולא מצאה מנוח, ובעבור זה החטא בא לו זה החולי בעיניו.

מעניני דיומא

דיני טבילת כלים

קדושת עם ישראל וטהרתו, נשענת על השולחן היהודי, כשרות המאכלים וכשרות כלי הסעודה, שבתורה הקדושה נאמרו כמה וכמה אזהרות על ההינזרות ממאכלים שאינם כשרים לעלות על שולחנו של כל יהודי ויהודי.

פרשה מיוחדת בתורה הוקדשה ללמדנו על הכשרת כלים וטבילתם במקוה של ארבעים סאה מים, לכלי סעודה שנרכשו ממי שאינו יהודי, בין שהשתמשו בהם קודם ובין שלא השתמשו בהם קודם.

יש שכתבו הטעם שהוא להעביר מהם רוח טומאה ושם גויים ולהכניסם בקדושת ישראל, לפי שבחרנו ה' לנחלתו והבדילנו מן התועים וקידשנו בקדושתו, שנאמר: "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי".

דיני הכשרת הכלים אקטואליים במיוחד בימים אלו, ימי ערבי פסחים, כאשר רבים רוכשים כלי סעודה חדשים לכבוד החג הממשמש ובא עלינו לטובה.

להלן תקציר ההלכות, לתועלת הרבים.

בגדר 'כלי סעודה' כתבו הר' אשונים שכל הנוגע במאכל עצמו נקרא 'כלי סעודה'. אף על פי שאין אוכלים ושותים מהם. אולם כלים שאין מניחים עליו את המאכל עצמו, רק באמצעות סיר או תבנית וכדומה, כגון: פלטה

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

כשהגיע כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א לגבורות, בגיל שמונים וארבע שנים, ביקשו חכמי הדור לבחון ולבדוק עד היכן מגיע כח זכרונו של הצדיק, האם הוא עדיין בקי בהוויות אביו ורבו.

מה עשו? שלחו אליו את אחד מבני החבורה, כשבפיו שאלה קשה במיוחד של בעלי התוספות על הגמרא. כך קיוו לבחון את תגובתו של כ"ק רבי חיים זיע"א, וכיצד הוא יסביר את דברי רבותינו בעלי התוספות.

כאשר נכנס התלמיד אל כ"ק רבי חיים זיע"א, אחזתהו רעדה; פניו של רבי חיים זיע"א, האירו כשתי אבוקות אש. רבי חיים זיע"א שהרגיש במבוכתו של הנכנס, פנה אליו ושאל אותו: "ברוך הבא! במה אוכל לסייע למר? מהי סיבת בואך אלי?" "הן להקביל את פני רבינו באתי", השיב במבוכה כמי שנתפס בקלקלתו.

חיך כ"ק רבי חיים זיע"א, ואמר לו: "הן לו יהי כדברך. אבל האמת היא, כי נתקשיתם בישיבה בדיבור קשה של התוספות, והחלטתם כי זאת הזדמנות נאותה לבחון אותי, ולראות האם הזקנה בלבלה את חושי ומוחי..."

רבי חיים זיע"א, המשיך ותהה בפני השליח: "האם נעלם מעיניכם מאמר חכמינו ז"ל; 'זקני תלמידי חכמים, כל מה שמזקנינים - דעתם מתיישבת עליהם? ובכן, בוא ואסביר לך פשט אמיתי בתוספות'."

כ"ק רבי חיים זיע"א, פתח בפניו את הגמרא. הסביר לו פשט בדברי התוספות, ופתר לו קושיות נוספות בגמרא ומפרשיה, דבר דבור על אופניו בשפה ברורה לאמיתיה של תורה. לבסוף, הודה התלמיד לרבי חיים זיע"א, כי אכן כך היו פני הדברים, וביקש ממנו, בבושת פנים,

סליחה ומחילה. ["שנות חיים"]

וכיריים חשמליות, תנורי אפיה וכדומה, אינם צריכים טבילה.

מן התורה אין חייבים לטבול אלא כלי מתכת בלבד. חז"ל תיקנו טבילה גם לכלי זכוכית (כיון שדומים קצת למתכת, כיון שאם נשברו יש להם תקנה על ידי התכה).

כלי פורצלן - נהוג לטבולם בלא ברכה. ויש מחמירים לטבול גם כלים העשויים מפלסטיק בלא ברכה.

כלים חד פעמיים - כלים העומדים לשימוש חד פעמי, אינם טעונים טבילה. לפיכך: צלחות, כוסות וכדומה, העומדים לשימוש חד-פעמי, וכן כלים מנייר-אלומיניום, שזורקם לאחר שמשמש בהם, אינם צריכים טבילה.

גם כלים חשמליים, שמניחים בו את המאכל עצמו, כגון: קומקום חשמלי, מחבת וסיר חשמלי, סוסטר, טעונים טבילה.

כלי חשמלי הטעון טבילה, יש להקפיד ולהכניס את כולו לתוך מי המקוה.

מכיון שמכשירי חשמל רבים עלולים להתקלקל על ידי חדירת המים, לכן רצוי שלא להשתמש בכלי מספר ימים לאחר הטבילה, עד שהכלי יתייבש היטב ולא ישאר בו לחלוחית של מים. רצוי לייבש את המכשיר על ידי הזרמת אויר חם (באמצעות 'מייבש שער').

לגבי מכשירים העלולים לצאת מכלל שימוש כשהם באים במגע עם מים, ישנם מספר עצות לטבילתם:

כלי שבפירוקו מתבטל מלהיות כלי, והרכבתו יכול להיעשות על ידי אומן דוקא ולא על ידי הדיוט. יש למסור את הכלי לחשמלאי יהודי שיפרק אותו ועל ידי כך יבטלו מתורת כלי, ואחר כך ירכיבו מחדש, ועל ידי זה ייחשב הכלי שנעשה על ידי ישראל. (הפירוק צריך להעשות בגוף הכלי עצמו ולא באביזר

חיצוני, כגון כבלי זרימת החשמל וכדומה).

אפשרות נוספת: יטול מטלית ויטבלנה במי המקוה ויסחטנה עד שיישאר בה מים בשיעור של "טופח על מנת להטפח", ואז יניח את המטלית על הסדקים במקום כניסת חוטי החשמל, וכך יטביל את הכלי.

אם השתמשו בכלי ללא טבילה, לא נאסר המאכל, אך חייב להוציא לאלתר ממנו את המאכל. ומכל מקום, אפילו אם ביטלו בכלי מאה פעמים, צריך להטבילו.

כלי הטעון הכשר ("הגעלה" במים רותחים), יש להכשירו קודם הטבילה.

קודם הטבילה יש להסיר את התוויות הדבוקות בו, ולגרד את הדבק וכל מיני לכלוך וצבע עד שלא יהא עליו שום דבר החוצץ.

ברכת הטבילה: לפני טבילת הכלי (ואפילו בכלי זכוכית שטבילתו רק מדרבנן) צריך לברך: ברוך אתה ה' אמ"ה האקב"ו "על טבילת כלי". באם טובל שני כלים או יותר מברך "על טבילת כלים".

צריך להטביל את כל הכלי בבת אחת, באופן שיגיעו המים בכל הכלי מבפנים ומבחוץ בפעם אחת, ולא ישאר משהו מן הכלי בחוץ שלא הגיעו שם המים באותו רגע.

יאחז את הכלי בצורה רפויה, ככל האפשר. ואם לחלח את ידו במי המקוה טרם אחיזה בכלי אין לחשוש לחציצה, לפי שמי המקוה יגיעו לכל חלקי הכלי, אך גם אז לא יהדק ידו בחזקה.

המטביל כלים קטנים, כוסות, כוסיות, סכו"ם וכדומה, כמה מהם ביחד, רצוי שיטביל בסל רשת מנוקב, כשהכלים מונחים זה ליד זה - ולא זה על גב זה.

קטן לא יטביל את הכלים, אלא אם כן גדול עומד על גביו ומתבונן כיצד הקטן מטביל את הכלים, כדת וכדין.